

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică” se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina”, „Ardeleana”, „Auraria”, „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Boșana”, „Brădetul”, „Cassa de păstrare”
Miercurea, „Cassa de păstrare” Seliște, „Chioreana”, „Cordiana”, „Corvineana”, „Crișana”, „Detunata”, „Doina”, „Economul”,
„Făgețana”, „Fortuna”, „Furnica”, „Grănițerul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Humedoara”, „Iulia”, „Lipovana”, „Lugoșana”, „Lucea-
fêrul”, „Mercur”, „Mielul”, „Munteana”, „Mureșana”, „Mureșanul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Patria”, „Plugarul”,
„Poporul”, „Racoțana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, „Selăgeana”, „Sentinela”, „Silvania”, „Someșana”, „Steaua”, „Timișana”, „Ulpiana”,
„Victoria”, „Vlădeasa” și „Zlăgneaana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 16.—, pe 1/2 an K 8.—.

DIRECTOR
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul V.

Sibiu, 16 Maiu 1903.

Nr. 20.

Concurența institutelor de bani din provincie.

Existența unei concurențe vehemente între singuraticile institute de bani aflătoare în unul și același oraș ori regiune a țerei, nu o neagă nici însăși institutele de bani din provincie, ba unele se plâng chiar contra ei, întocmai ca și comercianții, cari văd cu durere că în urma numărărilor firme nouă, ce se înmulțesc ca ciupercile, terenul lor de activitate se resține pe și ce merge.

În ultimii doi ani, ce este drept, nu s'au mai făcut în provincie atâtea fondări nouă, ca în anii premergători, dar în locul acestora situațiunea devine mai gravă prin concurența puternică ce o desvoaltă în provincie băncile mari din capitală. Sunt deja numeroase institute de bani în provincie, fondate de una ori alta dintre băncile budapestane; acestea se dotează cu mijloace abundente și fiind spriginite, sub influința centralei, de elementele cele mai cu trecere din giurul respectiv, cuceresc tot mai mult clientela băncilor locale, existente deja de decenii. Afară de acestea agenții marilor bănci hipotecare din capitală cuturează chiar și cele mai îndepărtate regiuni ale țerei, îndemnând pe micii proprietari — adeseori cu mijloace de cari s'au folosit până acum agenții de asigurare la contractarea de asigurări — de a-și converti împrumuturile hipotecare la institutele reprezentate de dênșii. Concurența aceasta a băncilor din capitală cam samănă — precum se exprimă directorul unei bănci din provincie — cu concurența lioială dintre fabricanți și detailiști. Fabricantul se nisuesce a-și plasa mărfurile la detailistul din provincie, dar cu toate acestea face și el concurență detailiștilor, înființând mici neguțătorii en detail și cucerind în modul acesta pe cumpărătorii detailiștilor.

Tocmai așa proced și institutele de bani din capitală. Când este abundență de bani, oferă băncilor mici din provincie, cu o deosebită prevenire, credit de reescompt, dar prin expositurile lor ori institutele de concurență create prin ele, fac băncilor din provincie imposibilă valorarea cu folos a creditului de reescompt ridicat. În unele locuri concurența este astăzi deja atât de mare, încât băncile din provincie trebuie să învirtească banii câștigați pe calea reescomptului aproape fără nici un profit, resp. profitul, ce se poate realiza, d'abia este suficient pentru acoperirea regiilor; iar o parte însemnată a băncilor din provincie tocmai din motivele acestea nu usează de loc de creditul de

reescompt ce le stă la dispoziție. Conducătorii institutelor de bani din provincie caută un modus procedendi, prin care ar pute înceta aceasta concurență păgubitoare; mai cu seamă că în orașele cu prea multe bănci, concurența aceasta vehementă este păgubitoare nu numai din punct de vedere economic, ci are efect păgubitor și asupra vieții sociale și ici colea și asupra bunelor relațiuni dintre diferitele naționalități. Cei mai mari cred că remediul cel mai bun ar fi dacă *diferiții rami de operațiune de bancă s'ar distribui în mod proporțional între bănci*, ideea sulevată deja în mai mulți articoli apăruiți în „Magyar Pénzügy”. Astăzi adevă cultivă aproape fie-care institut de bani toate felurile de operațiuni de credit și anume în toate ramificările lor. Institutele mai mari nu ignorează cambiile mici țărănesci cu amortisare, vinează formal după împrumuturi hipotecare mici, la cari lucruri le stau într-ajutor ca agenți notarii comunali, preoții și învățătorii. Câte un agent mai agil și popular, are trecere mare, și fie-care dintre institutele concurente se silesc a'l cucerii pe seama sa. De altă parte încep a cultiva tot mai mult escomptul de cambii până și institutele de bani curat hipotecare, în portofoliile cărora se află numeroase cambii mici à K 200—300 acoperite cu hipotecă. Cu afaceri de lombard, de cont-curent, primire de depozite pe lângă bonuri de casă și cecuri, încep a se ocupa tot mai multe institute de bani din provincie, ba concurența se extinde din ce în ce și asupra afacerilor de amanet.

Prin urmare pentru a asigura prosperarea institutelor de bani din provincie și a delătura pagubele ce rezultă din concurența reciprocă a acestor institute, ar trebui ca băncile din una și aceeași localitate să distribue între ele, în comună înțelegere, cultivarea diferitelor afaceri de credit. Cu ramul depozitelor spre fructificare va trebui, se înțelege, să se ocupe — cu excepțiunea institutelor hipotecare, cari emit scrisuri fonciare — toate institutele de bani, căci depozitele acestea formează la toate cel mai însemnat isvor de putere; dar celelalte modalități de a primi spre administrare bani străini, ar pute forma deja obiect de distribuire. Anume s'ar pute ocupa un institut cu primirea de depozite pe lângă bonuri de casă, altul cu depozitele spre administrare, etc. Mai mult s'ar pute distribui între bănci diferitele afaceri de credit, având a se separa una de alta, în prima linie, împrumuturile hipotecare de cele personale, astfel că institutelor hipotecare să nu fie permis a se ocupa nici când cu acordarea de împrumuturi cambiale, și viceversa. Creditele personale încă ar trebui împărțite după cate-

gorii, anume: băncile mai mari s'ar ocupa numai cu scontarea de cambii de bancă și cambii comerciale; iar scontarea cambiilor mici pe amortisațiune s'ar efectui prin băncile mai mici fondate anume spre acest scop. Afacerile de lombard și amanet aparțin uneia și aceleiași categorii; pentru cultivarea acestora este suficient chiar și în orașele mai mari din provincie câte un singur institut de bani, care eventual s'ar pute ocupa și cu afacerile de warant.

Aceasta este numai o schiță generală, cum s'ar pute distribuți operațiunile de credit ale institutelor de bani, schiță, care amăsurat localității și impregiurărilor se modifică, ba poate eventual să ducă în unele locuri chiar la crearea unui nou institut de bani.

Dar întrebare este, cine să facă distribuția operațiunilor de credit? Se poate spera că în această chestiune de importanță institutele concurente se vor uni pe cale amicală și vor resigna de bună voie la cultivarea unuia ori a celuilalt ram de afaceri? A răspunde afirmativ la aceste întrebări ar fi lucru riscat, căci după informațiunile, ce le avem, s'au făcut în unele locuri încercări în direcțiunea aceasta; s'a și ajuns la oare-cari înțelegeri — dar au rămas toate numai pe hârtie, căci nici unul din institutele de bani n'a fost aplicat a lua inițiativa.

Prin urmare realizarea ideii se poate aștepta numai dela activitatea ce o va desvolta *asociațiunea regnicolară a institutelor de bani*. Dacă aceasta se va fi creat și subîmpărțit în grupuri provinciale, grupurile acestea vor pute cu timpul efectui cu succes distribuția singuraticelor ramuri de operațiuni între institutele de bani, cari operează în una și aceeași localitate, punând în modul acesta capăt concurenței vehemente și ilioiale, ce tot mai mult se desvoaltă în unele orașe al țerei între băncile din aceeași localitate.

(După „Magyar Pénzügy“).

Fondări și emisiuni noue în Ungaria în trimestrul I al anului 1903.

În trimestrul I al anului curent s'au fondat în Ungaria în total 38 de societăți nouă pe acțiuni, cu un capital social de K 18.244,000; dintre acestea 11 societăți, cu un capital social de K 13.502,000 se află în capitală, iar 27 de societăți cu un capital de K 4.742,000 sunt în provincie; între acestea din urmă se află și două institute noue românești: „Tibleșana“ din Nagy-Kaján, cu capital social de K 20,000 și „Economia“ din Cohalm, cu capital de K 65,000.

După obiectul întreprinderii sunt din cele 38 fondări noue: 21 de institute de bani cu capital de K 8.860,000; întreprinderi industriale sunt 12 cu un capital de K 7.082,000, iar celelalte 5 societăți cu un capital de K 2.302,000 se ocupă cu întreprinderi comerciale.

Dintre societățile pe acții deja existente și-au urcat capitalul social prin o nouă emisiune 30 de întreprinderi, între cari și una românească „Murășana“ din Sz.-Régen, care și-a urcat capitalul dela K 170,000 la K 200,000. Suma cu care s'a urcat capitalul social al celor 30 de societăți se cifrează cu rotund K 43.000,000.

Capitalul social l'au redus 9 întreprinderi cu K 8.367,000.

Creditul agricol în România.

Pașii gigantici, pe cari România i-a făcut în decurs de 4 decenii către progres și civilizațiune, a cuprins în mersul seu în primul rând instituțiunile de ordine economică.

Printre acestea lipsa Creditului Agricol se simțea mai mult. Pentru a împlini acest gol, la 1882 s'a pus în aplicare legea pentru înființarea unui Credit Agricol în România, basat pe respectul legilor generale ale Creditului, în scop de a face accesibile Capitalurile agriculturii de toată mâna.

S'au așezat dar, în fie-care Capitală de județ câte o Casă de Credit Agricol, pe acțiuni nominative, de câte 100 lei, funcționând ca persoană morală și într'un mod independent sub supraveghierea guvernului.

La început și până când Capitalul să fie acoperit de acționari, să avanseze statul o parte, județele alta, iar restul de către acționari. Creditele Agricole, prin legea lor organică, mai aveau între alte avantaje și sprijinul Băncii Naționale, care-i sconta efectele cu o reducere de dobândă; totuși, după 10 ani de experiență — deși sistemul era foarte bun, — rezultatele însă au fost slabe; din cauza că lipsindu-ne spiritul de asociațiune, Capitalurile particulare n'au venit; iar statul și județele s'au văduț silite a avansa aproape toate Capitalurile. Atunci, la 1892 s'a modificat legea în baza căreia funcționau acele case, lichidându-le pe de o parte și pe alta, a înființat un singur institut de *Credit Agricol* al Statului cu reședința în București, având 32 de sucursale în județe.

Dintre fostele Case de credit Agricol, una singură basată pe acțiuni a funcționat la Iași; dar în cele din urmă și aceasta a cerut guvernului o subvențiune și a sfințit prin a lichida și fusiona cu Creditul Agricol al Statului.

Scopul înființării Creditului Agricol a fost mai cu seamă, de a veni în ajutorul *micilor cultivători săteni*, pentru satisfacerea trebuințelor lor agricole.

Prin urmare, legea dela 1892 dând Creditului Agricol caracterul de instituțiune de Stat, realiza scopul propus de a procura *numai sătenilor propriu șiși*, în limite posibile, fără câștig și chiar cu oare-care sacrificii, un credit cât se poate de efin, care să le fie un mijloc de muncă și înaintare.

Pentru acest sfințit, art. 2 din legea de organizare a Creditului Agricol stabilește, ca împrumutul făcut de o persoană, să nu treacă de 1000 lei, fie într'unul sau mai multe contracte.

Operațiunile Creditului Agricol se împart în două secțiuni: I-a secțiune împrumută pe săteni agricultori și industriași-agricoli, cu sumele de care au nevoie, dela 50—1000 lei în schimbul unui amanet de îndoită valoare cel puțin, și care amanet prin derogare dela Codul Civil rămâne în posesiunea împrumutatului. — II-a secțiune: împrumută pe săteni pentru stabilirea lor pe moșiile cumpărate în loturi dela stat.

Maximul sumei ce se poate împrumuta este de 700 lei cu obligațiune, a-și construi case de locuit sau cumpăra vite și unelte agricole.

Pentru împrumuturile dela sect. I Creditul acordă termene de 3, 6 și 9 luni; prelevând o dobândă de 10% pe an, plus 2% pentru acei care nu achită la scadență creanța lor; iar pentru împrumuturile dela sect. II-a Creditul aplică legea relativă la instrăinarea bunurilor statului și rescumpărarea embaticurilor din 1889, adică facultatea pentru împrumutat de a-și achita

datoria prin anuități în 36 ani, socotindu-se 1% pentru amortisare și 5% dobândă.

Capitalul de fundație este astăzi de 20 milioane, luat parte din fondul rural iar restul din fondul rentei; osebitt de acest capital, Creditul Agricol mai are dreptul a se imprumuta la Banca Națională, în cont curent, cu câte 3 milioane de fie-care secțiune și pentru garantarea împrumuturilor afectează portofoliul seu în gaj, plătind o dobândă de 2% sub scontul seu comercial.

Din beneficiile neto realizate și constatate prin bilanțul ce se încheie la finele fie-cărui an, se prelevează mai întâiu 10% pentru fondul de rezervă, destinat a acoperi eventual pierderile suferite prin insolabilitatea, dispariția sau moartea debitorului.

Fondul de rezervă al Creditului Agricol se ridică azi la suma de lei 1.322.111.27 și se găsește plasat în efecte puse la Casa de Consemnațiune.

Restul beneficiilor, se varsă la Tesaur ca venit bugetar.

Afară de operațiunile de împrumut propriu și Creditul Agricol primesce spre fructificare economiile sătenilor plătindu-le 5% dobândă pe an, asemenea încasează polițele Băncii Naționale în orașele unde aceasta n'are încă înființate agenții.

Împrumuturile contractate la Creditul Agricol sunt de natură comercială și creanțele sale sunt negociabile și transmisibile prin gir.

Legea din 1892, cu ocașiunea debaterilor din parlament, a fost obiectul unei vii discuțiuni. S'au propus diferite soluțiuni: Așa de ex. Onor. dl Dim. Sturdza, recunoscând că legea are nevoie de îmbunătățiri, a susținut că, casele de Credit Agricol așa cum au fost înființate la 1881, merg destul de bine și arată cu cifre că Creditele Agricole dau Băncii Naționale un aliment principal în afacerile sale, comparând scontul Comercial cu scontul lor; de unde rezultă că în intervalul dela 1884—1891 scontul comercial se presintă cu o medie anuală de operațiuni de 47½ milioane, pe când scontul Cred. Agricol cu o medie anuală de 57⅓ milioane, ceea-ce dovedesce că agricultura joacă rolul cel mai important în mișcarea noastră economică. Onor. d. Niculae Filipescu, fost Ministru, propune că Creditul Agricol ce este a se înființa să împrumute asociațiunile ce s'ar funda pe basa solidarității și a mutualității, referindu-se la Casele de împrumut Raiffeisen ce funcționează în Germania.

Regretatul Anastase Stolojan într'un important discurs, combate intervenția Statului și propune ca Creditul Agricol să fie lăsat absolut inițiativei private.

La cele de mai sus, răspunde Onor. d. Constantin C. Arion, fost Ministru, atunci deputat și raportorul Legii dela 1892, arătând că la noi, moravurile nu admit solidaritatea și deci, intervenția Statului se impune, în interesul țeranului; căci, adaoga d-sa, Statul singur poate pune interesele sale morale și de viitor, deasupra intereselor materiale, intereselor de moment.

La timpuri grele, el poate păsuși, poate aștepta, pe când unei bănci private, îi este interzis aceasta, datoria sa fiind de a executa fără milă pe clienți spre a asigura dividendele acționarilor.

Regretatul M. Ghermani, atunci Ministrul financelor și promotorul legii, arată că, cel mai puternic argument pentru care trebuie ca Statul să vină a interpuce Creditul în favoarea săteanului, este că Banca Națională, unde Casele de Credit Agricol își scotează portfoliurile după lege, obligă pe toți a schimba efectele din 3 în 3 luni, conform statutului; ceea-ce ar fi imposibil pentru țeran, care pentru 100 lei împrumutați

cheltuesce osebitt 10% dobândă pe an, câte 5 lei cel puțin de fie-care preschimbare, cu drumul și întreținerea lui la oraș, adică alți 20% și astfel dobândă se urcă la 30%.

Prin legea de organizare a administrațiunii financelor Statului dela 1897, Creditul Agricol a primit o nouă modificare; aceasta însă, numai în ce privește administrațiunea sa.

S'au desființat sucursalele, transformându-se în secțiuni alipite la administrațiunile financiare, reducându-se simțitor personalul seu exterior; iar în schimb, a înscris în budget la cheltueli, o subvențiune de lei 300,000— acordată Ministerului de finanțe, pentru serviciul de control și administrațiune.

Creditul Agricol cum este alcătuit astăzi presintă un îndoit caracter:

1. *Comercial*, din cauza operațiunilor sale de împrumut și incaso, și

Al 2-lea *public* din cauza responsabilității administratorilor financiare cari sunt justițiabili de Înalta Curte de Conturi.

Fluctuația operațiunilor principale ale Creditului agricol dela înființare 1882 până la 31 Martie 1901, este cea următoare:

1. <i>Cassa</i> , numărar intrat în Cassele sucursualelor	lei 366.530,524-48
ceea-ce dă o medie anuală de	" 1.832,676-22
2. <i>Împrumuturi pe amanele</i> acordate anual la 263.484 săteni agricultori și industriași agricoli în valoare totală de	" 769.640,110—
ceea-ce dă o medie anuală de	" 38.482,005—
3. <i>Polițe încassate pe contul Băncii Naționale</i> în valoare totală de	" 46.500,631-71
ceea-ce dă o medie anuală de	" 2.325,031-53
4. <i>Depozite spre fructificare</i> asupra cărora Creditul plătesce 5% dobândă	" 17.883,809-29
ceea-ce dă o medie anuală de	" 894,190-46
5. <i>Cheltueli de administrație</i> precum: personal, chirii, încălzit iluminat, registre și imprimare etc.	" 14.959,870-42
ceea-ce dă o medie anuală de	" 747,993-52
6. <i>Dobânzi 10%</i> percepute asupra capitalului împrumutat de	" 43.608,978-67
ceea-ce dă o medie anuală de	" 2.180,448-93
7. <i>Profte și pierderi</i> adică beneficiile brute realizate de	" 35.788,394-75
ceea-ce dă o medie anuală de	" 1.789,419-73
8. <i>Mișcarea fondurilor la sucursale</i> . Numărar acordat de Centrală pentru plăți de împrumuturi și altele: în sumă de	" 205.030,173-49
ceea-ce dă o medie anuală de	" 22.781,130-38
9. <i>Ministerul domeniilor</i> . Capital avansat de Credit, în cont curent, pentru construire de case pe moșiile statului vândute în loturi la țerani. Total avansat	" 2.642,418-55
ceea-ce dă o medie anuală de	" 293,602-06
10. <i>Banca Națională Cont curent</i> . Dela 1 Ianuarie 1893 până la 31 Martie 1901, Creditul agricol a primit dela Banca Națională în Cont curent cu dobândă suma de	" 25.232,534-21
și a restituit prin vârsămintele efectuate	" 25.314,137-21
11. <i>Împrumuturi cu anuități</i> pentru stabilirea sătenilor pe noile vetre de sate construite pe moșiile cumpărate în loturi dela Stat	" 5.976,333-34
ceea-ce dă o medie anuală de	" 747,041—

socotind dela 1894 data începerii operațiunilor de acest fel.

Din expunerea de mai sus, vedem că instituțiunea Creditului agricol corespunde în destul scopului pentru care a fost creată și ar fi perfectă dacă i-s'ar mai adăoga noui ramuri de activitate; precum:

1. Înființarea pe lângă fie-care sucursală din provincie, de mici depozite de mașini și unelte agricole

și industriale-agricole; care să se cumpere direct de Credit dela locul de fabricațiune, vinzându-le apoi sătenilor în condițiuni de cost, bine înțeles acoperind cheltuelile de transport și celelalte.

2. Cumpărarea de semințe și diverse materii prime, prin mijlocirea Creditului, necesare agricultorilor săteni.

3. Înființarea unui serviciu special de *asigurări generale*, exclusiv spre folosința lor.

4. În interesul de a stimula înființarea cât mai repede a *Sindicatelor Agricole* să le avanseze deocamdată, capitalurile necesare îndeplinind, cu alte cuvinte, atribuțiunile unei *Bănci Centrale a Uniunii Sindicatelor agricole*.

5. Să se sporească *Capitalul* cu încă 10 milioane; adecă să fie de 30 milioane; iar Contul curent la Bancă să se stabilească la 6 milioane pentru împrumuturile pe gaj.

Maximul împrumuturilor să fie de 5000 lei; în loc de 1000 lei cât este azi; acordându-se dreptul la împrumut și agricultorilor mijlocii, arândași și proprietari, *stabiliți la sate*.

Această numeroasă clasă de producători n'au nici un credit deschis pe seama lor; ast-fel că, nu odată, s'au găsit în neputință de a face față nevoilor lor agricole; de oare-ce *Banca agricolă*, înființată anume a împrumuta pe agricultori, a fixat minimul sumei ce se poate lua cu împrumut pe amanet la lei 5000.

Realizarea acestor dorințe necesitează a se da *Creditului Agricol* extensiunea potrivită care ar fi pe deplin justificată prin adevăratele servicii ce ar aduce populațiunei rurale, în general și agriculturii, în special.

(Din „*Creditul*“.)

G. Lucian Boltuș.

JURISDICȚIUNE.

Dreptul de pîră contra decisiunilor adunării generale. În conformitate cu § 174 al L. C., dreptul de a ataca decisiunile adunării generale prin proces îl au numai acționarii. Iar' dreptul acesta se dovedește, conform praxeii judecătorești, exclusiv numai prin depunerea acțiunilor respective, deja la intentarea procesului, în deposit judecătorec, unde sunt a se păstra sub întreaga durată procesului.

(Curia reg. sub Nr. 344/902).

*

Sfera de competență a procuristului. Este limitată ori nu sfera de competență a procuristului, dacă acesta este autorizat a semna firma numai cumulativ cu unul dintre societari?

La întrebarea aceasta tribunalul comercial și cambial din B.-Pesta a răspuns cu *da* și a *refusat înregistrarea semnăturii*, enunțând, că o *astfel de modalitate de semnare a firmei limitează sfera de competență a procuristului*.

Tabla reg. din B.-Pesta modificând sub Nr. 227/903, decisiunea instanței I, a îndrumat tribunalul comercial și cambial, la înregistrarea semnăturii conform cererei, cu următoarea motivare:

Procura colectivă, admisă expres prin § 37 al L. C., alinea 2, nu limitează sfera de competență a procuristului; căci aceasta nu este a se interpreta în sensul, ca și cum ar fi numiți mai mulți procuriști și prin aceasta s'ar limita sfera de competență a fiecăruia din dînșii; căci chiar și în cazul unei procure colective, durată legală a procurei nu se alterează. De aci urmează, că precum legea admite (§ citat) că procura

se poate da și cumulativ mai multor persoane, fără ca aceasta să fie o limitare a procurei, tot așa este valabilă și aceea procură, conform căreia procuristul este obligat a semna firma cumulativ, cu unul dintre societari și încă cu atât mai mult, cu cât societarul, având o sferă de competență mai extinsă decât procuristul, semnarea cumulativă nu se poate considera ca o limitare față de procurist.

○

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 14 Maiu 1903.

Discontul s'a urcat din nou atât pe piețele interne cât și în străinătate. În Viena s'a plătit în piața liberă pentru cambii de prima calitate $3\frac{1}{16}\%$, în Berlin s'a suit discontul privat la 3% .

*

Circulațiunea monetelor de aur în Austro-Ungaria. Dela data când consiliul general al Băncii austro-ungare a decis a pune la dispozițiunea comerțului după trebuință și monete de aur indigene în valuta de coroane, adecă din 22 Septembrie 1901 și până la 30 Aprile 1903, Banca de emisiune a liberat monete de aur în suma de K 309 milioane și anume: K 247·9 milioane în bucăți de câte K 20 și K 61·1 milioane în bucăți de câte K 10. Din această sumă însă K 161·7 milioane adecă $52\cdot3\%$ s'au întors la ghișeele băncii; după categoriile din piesele de K 20 s'au întors $56\cdot3\%$ în valoare de K 139·6 milioane, iar din piesele de K 10 numai $36\cdot1\%$ adecă în valoare de K 22 milioane.

Dacă cercetăm mai deaproape circulațiunea monetelor de aur în cele 2 părți ale monarhiei, aflăm că în *Austria* s'au pus în circulațiune K 192 milioane în piese à K 20 și K 55·8 milioane în piese à K 10, în *Ungaria* K 55·9 milioane în piese à K 20, și K 22·5 milioane în piese à K 10. La ghișeele băncii s'au întors în *Austria*: K 96·7 milioane în piese à K 20 și K 42·8 milioane în piese à K 10, în *Ungaria*: K 10 milioane în piese à K 20, și K 12 milioane în piese à K 10. În resumat în *Ungaria* din K 78·3 milioane s'au întors la bancă K 54·8 milioane, iar în *Austria* din K 230·6 milioane numai K 106·8 milioane, adecă în *Ungaria* $70\cdot3\%$ și în *Austria* numai $46\cdot4\%$.

COMERCIU.

Manualul exportului ungar.*) Ministrul de comerț L. Lang a însărcinat museul comercial r. u. de a scoate o a treia edițiune din colecțiunea de adrese a firmelor de export, publicată de acest institut la anul 1894 și 1898. Colecțiunea aceasta apărută în limba franceză și provădută cu explicațiuni în opt limbi, s'a ocupat la 1894 cu 1223 stabilimente industriale din *Ungaria* capabile de export și s'a distribuit în 10,000

*) Comunicat primit spre publicare dela *Museul comercial r. u.* din B.-Pesta.

de exemplare pe toate piețele universale. Edițiunea dela 1898, conținând 2153 de stabilimente industriale din Ungaria și afară de acestea într'un supliment separat 760 de firme pentru exportul cerealelor, s'a distribuit în lumea întreagă în 5000 exemplare. După ce o colecțiune de adrese de ale firmelor comerciale și industriale din Ungaria nu există, „colecțiunea firmelor de export“ a apărut și în limba maghiară, oferind astfel protectorilor industriei indigene un conspect al celor mai însemnate isoare de producțiune. Edițiunea nouă, ce voiesce a oferi acum ministrul de comerțului lumii comerciale din țeară și străinătate, va fi amăsurat trebuințelor observate până'acum cu mult mai completă. Va cuprinde, ca și edițiunile de până'acum, adresele *fabricilor*, a *mese-riașilor* și a *industriașilor de obiecte de artă*, cari confecționează specialități și lucră pentru un cerc mai larg de consumatori, apoi adresele celor ce se ocupă cu *industria de casă* și a *comercianților*, cari se ocupă cu exportul mărfurilor brute din țeară. Într'un capitol nou vor fi înșirați acei *engrosiști* (comercianți en gros) cari exportează fabricatele din țeară, *proprietarii fonciari* (societățile pe acțiuni, însoțirile de producțiune) întrucât aduc în piața internațională cantități mai mari de plante comerciale, produse animalice, mărfuri de lemn și produse miniere; apoi institutele, reuniunile și întreprinderile mai de importanță din punct de vedere al comerțului extern; factorii mai importanți ai producțiunii agricole și industriale, întrucât înaintează museului comercial r. u. un scurt raport informativ asupra activității lor.

Pentru lumea comercială străină opul acesta va apărea în edițiune franceză, germană și engleză și în edițiunea aceasta un suplement va cuprinde în formă condensată informațiuni cu privire la agricultura, industria și comerțul extern al țerei, mai departe referitor la acele instituțiuni și relațiuni național-economice, pe cari trebuie să le cunoască comerciantul străin, care dorește să intre în legături de afaceri cu noi.

Edițiunea maghiară și croată va cuprinde în locul acestui suplement date referitoare la ocuparea terenului pe piețele externe.

Colecțiunea aceasta de adrese se va trimite din partea ministrului de comerțului, din oficiu, tuturor autorităților și institutelor publice din țeară, apoi în străinătate tuturor consulatelor c. și reg., precum și institutelor comerciale mai de importanță.

Comercianții și industriași cari se interesează vor primi colecțiunea pe lângă un preț de tot moderat.

Museul comercial termină cu *culegerea datelor în luna Maiu*; până'acum a distribuit în țeară 4000 de coale cu întrebări și la cerere este cu plăcere gata a trimite astfel de coale cu întrebări tuturor acelor, cari conform celor de sus sunt în drept a figura în opul acesta. În textul publicațiunii datele mai esențiale se publică gratuit, dar s'a oferit celor interesați totodată ocasiunea de a-și pute face cunoscute produsele lor și sfera lor de activitate și pe calea modernă a reclamelor, autorizându-se întreprinderea tipografică de a primi și *anunțuri* spre publicare.

În fine este de însemnat, că conform dispozițiunii ministrului de comerțului, museul comercial va ține de aci înainte în continuu în evidență materialul publicat și schimbările ivite le va comunica publicului din țeară și străinătate, prin *fascicole suplimentare semianuale* resp. prin edițiuni noue.

*

Importul de cereale al statelor europene. Importul de grâu al statelor europene importătoare de cereale a întrecut toate calculările de până'acum.

Dela 1 August 1902 până la 28 Februarie a. c. au importat singuraticele țeri următoarele cantități (în q).

Anglia	14.400,000
Franța	900,000
Germania	4.945,000
Belgia	3.160,000
Olanda	1.205,000
Italia	3.050,000
Spania	200,000
Suedia	980 000
Elveția și Grecia	2.000,000
total	30.840,000
în mediu po an	52.872,000

*
○

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„*Banca „Székelyegyleti első takarékpénztár“ în Székely-Udvarhely.* La propunerea procuraturii reg. judele de investigație dela tribunalul din Sz.-Udvarhely a pornit cercetare contra directorilor, membrilor din direcțiune și din comitetul de supraveghiere al acestui institut, pentru *delictul falimentului ușuratic* și pentru *delictul și crima falimentului fraudulos*. Conform actului de acuză al procuraturii falimentului băncei „Székelyegyleti első takarékpénztár“ a cauzat-o împreunămurile preste măsură de mari acordate lui *Ugron Gábor* și absolut neincassabile dela acesta.

„*Detunata*“ institut de credit și de economii, soc. pe acțiuni în Bucium. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 26 Februarie 1903 sub presiul dlui *Nicolae Băieșianu*, fiind notar dl *Ioan Anca*, iar verificători ai procesului verbal dnii *Ioan M. Muntean* și *Alexandru Macaveiu*. Prezenți au fost 28 acționari, reprezentând 560 acțiuni cu 328 voturi.

Împărțirea profitului net s'a hotărât astfel: Dividendă și supradividendă K 4800.—. Fondului de rezervă K 2500.—. Scopuri filantropice-culturale K 363.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 485.80. Tantieme directorului executiv K 208.20. Tantieme funcționarilor K 208.20. Fondului de pensie K 1000.—. Fond. de amortisare K 170.65. Remun. extraordinară funcționarilor K 104.10. La dispoziția direcțiunii K 100.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a distribuit astfel: Celor 6 școale din Bucium pentru cărți K 168.—. Mesei studenților din Blaj K 30.—. Mesei studenților din Brașov K 30.—. Mesei studenților din Brad K 15.—. Mesei universitarilor din Cluj K 60.—. Reuniunii femeilor române din Bucium-șasa K 30.—. Reuniunii femeilor române din Bucium-sat K 30.—. Dividenda s'a fixat cu 8% = K 4.— de cupon și se plătesce cu începere dela 1 Martie 1903.

*

„*Lucașfăru*“ institut de credit și economii, soc. pe acțiuni în Verșeț și-a ținut adunarea generală la 28 Februarie 1903 sub presiul dlui *Ion M. Roșiu*, dir. exec., fiind notari dnii *Avram Corcea* și *Valeriu Cârje*, iar verificători ai procesului verbal dnii *Dr. Petru Zepeniag* și *Dr. Octavian Proștean*. Prezenți au fost 102 acționari, reprezentând 848 acțiuni cu 657 voturi.

Împărțirea profitului net de K 20,216.23 s'a hotărât astfel: Dividendă și supradividendă K 14,000.—. Fondului de rezervă K 4137.66. Scopuri filantropice-culturale K 368.—. Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere K 919.45. Tantieme directorului exe-

cutiv K 306.48. Tantieme funcționarilor K 408.64. Remunerățiunii K 76.—

Dividenda s'a fixat cu 7% = K 7 de cupon, plătit de la 1 Martie a. c. In direcțiune s'au ales dnii: *Ion M. Roșiu, Avram Corcea, Pavel Corcea, Adam Barbu, Antonie Popoviciu, Iosif Tămășel, Ion Moise, Ion Pepa și Dr. Petru Zepeneag* și in comitetul de supraveghiere dnii: *Dr. Ion Nedelcu, Ion Perian, George Nedelcu, Bartolomeiu Panciovan, Toma Stanca, Iuliu Jorgoviciu și Ioanichie Neagoe*. Totodată s'au modificat statutele.

*

„*Mercur*“ societate acționară de împrumut și păstrare în Năsăud. Adunarea generală a acestui institut s'a ținut la 1 Martie 1903, sub presiunea dlui *Iosif Ulrich*, director, fiind notar dl *Gregoriu Micula*, iar verificatori ai procesului verbal dnii *Ioan Gheție și Ioan Bachiu*. Prezenți au fost 32 acționari, reprezentând 171 acțiuni cu 158 voturi.

Profitul net de K 16,689.62 s'a distribuit astfel: Dividendă și supradividendă K 5000.—. Fondului de rezervă K 6,494.—. Scopuri filantropice-culturale K 333.79 Tantieme direcțiunii și comitetului de supraveghiere și funcționarilor K 4,281.15. Fond de pensiuine K 500.68. Profit transpus pe 1903 K 80.—.

Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit cum urmează: Masa studenților academici in Cluj K 50.—. Masa studenților gimnas. in Năsăud K 50.—. Reuniunii române de lectură in Năsăud K 100.—. Premiul unui învățător de pe valea Someșului, care arată mai mult progres pe terenul pomării K 30.—. Fondului pentru cei păgubiți cu vite in Năsăud K 20.—. Fund. clopotului la biserica gr.-cat. in Năsăud K 17.—. La dispoziția directorului K 66.79.

Dividenda s'a fixat cu 8.33% = K 10 de cupon și se plătește cu incepere de la ziua următoare adunării generale.

CRONICA.

Resultatul conversiunii austriace. Conform datelor oficiale s'a anunțat spre rescumpărare in număr cu ocaziunea conversiunii rentei de 4.2% in total suma de K 6.388,000. Suma aceasta se imparte pe singuraticii titli cum urmează:

		K	K	K
	la portor:	la nume:	Total	
Rentă hârtie	Mai—Nov.	1.246,200	296,500	2.804,200
	Febr.—Aug.	—	1.261,500	
Rentă de argint	Ian.—Iulie	3.415,500	169,100	3.584,600
Total		K 4.661,700	K 1.727,100	K 6.388,800

*

Decădența populațiunii rurale din Ungaria. Conform unei statistice publicate de ziarul socialist „*Népszava*“ vinđarea prin licitațiune a moșiilor țărănesci crește in mod îngrozitor an de an. In anul 1896 s'au licitat 15,012 moșii; in 1897 18,857; in 1898 18,370; in 1899 19,930; in 1900 25,466 și in 1901 27,502. Valoarea realităților licitate a fost singur in 1901 K 25 1/2 mil. și mai bine. In curs de 6 ani s'au licitat in total nu mai puține decât 124,821 moșii țărănesci.

*

Concediu funcționarilor. Direcțiunea băncei „*Pester Ungarische Commercial Bank*“, una dintre cele mai de frunte bănci din Budapesta, a adus ăilele tre-cute o deciziune căt se poate de umană și salutară cu privire la concedierea funcționarilor in timpul de

vară. După usul de până acum, căpăta fie-care funcționar al băncei tot la doi ani un concediu de recreațiune de 14 ăile. Usul acesta s'a modificat acum intr'acolo, că pe viitor le compete funcționarilor băncei in fie-care an căte un concediu de recreațiune de 14 ăile, iar acelor funcțonari, cari servesc deja peste 10 ani, un concediu de căte 3 săptămăni in fie-care an.

Ar fi de dorit atăt in interesul funcționarilor, cari intreg anul prestează o muncă grea și enervantă, căt și in interesul bine priceput al institutelor de bani, — ca exemplul laudabil al băncei „*Commercial Bank*“ să fie imitat in tot locul, unde cestiunea concediilor este încă pendentă.

BIBLIOGRAFIE.

„*Enciclopedia Română*“, editată din însărcinarea și sub auspiciile *Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român*, de *Dr. C. Diaconovich*. Fasc. XXX. (*Sabini—Șimleu*.)

A apărut un nou fascicol a acestei mari publicațiuni, cu preste 2000 articole, și se va trimite abonaților preste căte-va ăile împreună cu fasc. XXIX, terminat încă in luna Februarie, dar' reținut până acum din cauza că stabilimentul Brockhaus nu terminase încă harta țărilor locuite de Români, care avea să fie anexată la acest fascicol. Această hartă confecționată cu mare îngrijire și cu frumseța și exactitatea ce caracterizează toate edițiunile renumitului stabiliment geografic-artistic, din Lipsca, va fi o adevărată podoabă a publicațiunii, și cuprinde intreg teritoriul locuit de poporul român din diferitele țeri.

Fasc. XXX e bogat in articole de interes special românesc, tractate toate in intinderea unui dicționar enciclopedic mai mare. Intre acestea amintim articolele biografice: Șăineanu, Saligny, Sbiera, Scheletti, Scriban, Scurtescu, Serafim, Serpeaga, Seulescu, Sevastos, Șaguna, Sihleanu, Silași, Simeon, Simiginovici, etc. In materie literară remarcăm o bogată serie de articole mai importante de M. Străjan (*Sanscrita*, Schiller, Schlegel, Scott, Shakespeare) și Dr. I. Popovici (limba sërbo-croată), iar in partea istorică și geografică titlii Sașii (de prof. Dr. O. Wittstock), Săcuimea (de E. Cămpian), Sibiul (cu 3 ilustr.), Seliște și Sighișoara (cu 2 ilustrațiuni), Metropolia Severinului (de C. Auner) și in fine mai multe articole mai mari din ramul filosofiei (Schopenhauer, Scolastici, de G. Pletos, etc.), igienei (Săpun, Sărăcie, etc. de Dr. I. Felix) și medicinei (Scarlatina, etc. de Dr. Imervoll). Șciințele naturale sunt reprezentate prin cunoscuții colaboratori specialiști ai Enciclopediei: membrii institutului botanic, prof. L. Mrazec (mineralogie), Dr. Popovici-Hațeg (geologie), Antipa, P. Băznoșanu, Moșil, P. Voitescu (zoologie, Dr. Minovici (chimie), Murgoci (geogr. fisică), Atanasiu (meteorologie) etc.

Inaintând publicațiunea cu pași mari, avem nădejdea a vedé „*Enciclopedia Română*“ preste căte-va luni pe deplin terminată.

Prețul de prenumerare face căte 2 K (Lei 2.50) pentru 32 fascicole. Până la 1 Iulie a. c. publicațiunea se dă abonaților cari vor achita anticipativ și deodată prețul intreg, cu un preț redus de K 60.— (Lei 75), legată in 3 volume elegante. După terminare „*Enc. Rom.*“ se va vinde cu un preț urcat. Abonamentele se fac la Librăria W. Krafft in Sibiul (Nagyszeben).

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 13 Maiu 1903.

%	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
	Datoria publică comună.		
		v cor.	p. 100 k
5	Renta unit. Bancnote, Mai, Nov., 16% dare	100-90	101-—
5	" " arg. Ian., Iulie, 16% " "	100-90	100-85
4	Losuri d. a. 1854 à fl. 250— v. c. 20% " "	181-—	184-—
5	" " " 1860 à fl. 500— " 20% " "	154-50	156-—
5	" " " 1860 à fl. 100— " 20% " "	185-25	187-—
—	" " " 1864 à fl. 100— " 20% " "	250-—	254-—
	Datoria publică austriacă.		
4	Renta austr. aur., scut. de dare	121-35	122-—
4	" " Cor.	101-25	101-50
3 1/2	" " de invest.	93-60	—
	Datoria publică ungară.		
4	Renta ung. aur., scut. de dare	121-40	121-75
4	" " Cor.	99-70	99-90
—	Impr. ung. cu premii à 100 fl. " " "	204-—	206-—
4	" " p. regul. Tisei sc. de dare	157-85	160-—
4 1/2	Oblig. de regalii croat-slav.	—	102-—
3	Impr. p. regul. Porților de fier	90-—	90-—
4	Oblig. rurale croato-slavone	100-25	100-50
4	" " ungare	100-10	100-50
	Alte datorii publice.		
5	Los. p. regularea Dunării, à 100 fl.	280-—	—
4	Obl. Soc. Temeș-Bega	99-70	99-75
5	Imp. cu prem. al orașului Viena	105-65	—
2	" " sârbesci à 100 fr.	—	—
—	Oblig. cu premii a C. fer. turc. à 400 fr.	119-50	—
—	Impr. bulgar 1889	108-50	108-—
	Scrisuri fonciare și a. a.		
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	100-25	—
3	" " " " cu premii, 1880	284-—	—
4	Banca austro-ungară 40 1/2 ani	102-05	102-05
4	" " " " 50 ani	102-05	102-05
4 1/2	Banca comerț. ung. Pesta	100-80	101-—
4 1/2	Obl. com. ung., Pesta, amort.	108-60	109-—
4	" " " " 50 1/2 ani	100-70	101-—
4	" " " " Casei de păstr. cap., Pesta	99-—	99-50
4	Inst. de credit fonciar ungar	100-20	100-60
3 1/2	" " " " " "	100-10	99-40
4 1/2	Banca hipotecară ungară	100-60	101-25
4	" " " " " "	100-80	100-—
4	" " " " " " cu premii	261-50	—
4 1/2	Casa de păstrare regnic. Pesta, 50 ani	—	—
5	Albina, Sibiiu	—	102-—
4 1/2	Cassa de păstrare Sibiiu, em. IV.	—	102-50
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu, em. VI.	—	102-25
	Losuri.		
	Basilica, à fl. 5-	19-85	19-50
	Credit, à fl. 100-	442-—	443-—
	Clary, à fl. 40- v. c.	176-—	—
	Soc. p. Navig. Dunăreană, à 100 fl. v. c.	—	—
	Buda, à fl. 40-	184-50	183-—
	Pálffy, à fl. 40-	178-50	180-—
	Crucea roșie austriacă, a fl. 10-	55-90	57-—
	" " ungară, à fl. 5-	28-—	28-—
	Rudolf, à fl. 10-	72-—	—
	Salm. à fl. 40- v. c.	238-80	—
	Salzburg, à fl. 20-	79-—	—
	St. Genois à fl. 40- v. c.	320-—	—
	Impr. cu prem. al oraș. Viena, 1874	446-—	—
	Triest, à fl. 50-	250-—	—
	"Jó sziv", à K. 4-	—	10-75
	Valute.		
	Galbini austr. sau ung.	11-36	11-39
	" " c. reg.	11-34	11-31
	Napoleon'd'or (20 frci sau 8 fl. v. a.)	19-09	19-10
	20 Marce germ. aur	23-48	23-50
	5 ruble rusesci	—	2-54
	Bilete germ. 100 M.	117-25	117-35
	" " franc. 100 Fr.	95-45	95-50
	Ruble, bilete, 100	253-75	254-—
	Lei românesci, 100	—	95-—

Prețul per bucată

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 13 Maiu 1903.

Grâu de Bănat	per 50 kg. vinde	7-60— 7-95
" " Tisa	" " " "	7-80— 8-15
" " Pesta	" " " "	7-60— 8-10
" " Alba-reg.	" " " "	7-60— 8-05
" " Bacia	" " " "	7-70— 8-—
Secară	" " " "	6-70— 6-90
Orz	" " " "	5-70— 6-10
Ovės	" " " "	6-15— 6-40
Porumb	" " " "	6-35— 6-60
Rapiță	" " " "	10-70— 11-10
Untură de porc B-Pesta	" " " "	72-50
Slănină (clisă)	" " " "	61-— 64-50

Bursa de București.

Cursul din 29 Aprilie 1903.

Renta amort. 1881 de 5%	vinde Lei	99 1/2
" " 1892 5%	" "	100 1/2
" " 274 mil. 4%	" "	88 1/4
" " 1898 4%	" "	86 1/2
Fonciare rurale 5%	" "	101 1/4
" " 4%	" "	90
Scris. fonc. urb. București 5%	" "	89 1/2
" " Iași	" "	83 1/4

Cassa de păstrare (reuniune) în Seliște.

ANUNȚ.

"Cassa de păstrare" (reuniune) în Seliște acordă **împrumuturi hipotecare** dela suma de **K 3000** în sus cu **7%** fără altă provisiune sau competență de scris; iar creditele de Cont-curent cu acoperire de hârtii de valoare **cu 6 3/4%**.

Din ședința Direcțiunii ținută în 23 Aprilie n. 1903.

[Nr. 38. 3—3]

Direcțiunea.

In editura Delegațiunii Bancilor Române

au apărut:

Problemele Reformei Bancilor,

de Dr. C. Diaconovich.

Prețul: broș. K 1.—, leg. K 1-50.

Anuarul Bancilor Române

An. I (1900). An. II (1901). An. III (1902). An. IV (1903).

Prețul: câte K 3.—.

Se comandă la Administrația „Revistei Economice” în Sibiiu (Nagyszeben).

Ministerul Agriculturii, Industriei, Comerțului și Domeniilor. București.

Călimănesci.

Băile Călimănesci sunt situate pe marginea Oltului, la extremitatea n-vestică a satului Călimănesci, din plaiul Cozia. jud. Vilcea.

Stabilimentul dela Călimănesci, conținând hotelul, clădirea băilor, instalația mecanică și casa administrației și a poștei, este așezat sub stîncile de conglomerat ale dealului Pișolea, acoperit cu o frumoasă pădure de fag, cu un început de plantație de pin.

Hotelul posedă 153 camere mobilate, un salon spațios special în care se dă în fie-care Duminecă câte un bal, o cafenea cu biliard cu diferite jocuri de distracție, o sală de lectură cu diferite jurnale din țară și străinătate, precum și o sală spațioasă pentru restaurant. Toate aceste săli și coridoare sunt luminate cu electricitate.

Clădirea băilor, în comunicație directă cu hotelul, are 40 cabine de băi, și o sală de așteptare. Fie-care cabină, posedă câte o baie făcută în beton și căptușită cu sticlă. Tot în această clădire se află o baie cu abur alături de o sală de dușe, avînd diferite dușe: ecosez, piston și cerc.

În fața stabilimentului este grădina englezească, loc de preumblare unde cântă muzica de trei ori pe zi.

Grădina este legată cu un parc plantat cu pini și brazi, străbătut de alee umbrite pe unde se sue atât în pădurea mare cât și la drumul ce duce prin pădure la sorgîntea Căciulata. În fața stabilimentului se află frumoasa insulă Ostrovul, încunjurată de apa Oltului, acoperit de pădure seculară și străbătut de alee în toate direcțiile. Grădina, parcul și ostrovul sunt iluminate cu electricitate.

Apa minerală pentru băi, analizată de mai mulți chimiști, este mai bogată în constitutive de sulf de cât cele mai renumite ape ale stațiunilor din Europa ca: Aachen, Aix-les bains, Barège, Baden, Pistyan, Töplitz, Mehadia, etc.

Afecțiunile tratate cu mult succes din aceste băi sunt: Reumatismul, Sifilisul, Scrofulosa, Artrita, Boalele de piele, etc.

Apa minerală de beut, este apa dela isvorul Nr. 6, o excelentă apă purgativă, vindecă cu succes: boalele de ficat, boalele aparatului digestiv în special și respirator, al sistemului nervos și anemia. — Această apă trimisă la expoziția din Bruxelles 1898, a căpătat medalia de aur, ca fiind una din cele mai bune ape purgative din Europa.

Căciulata.

Dintre apele minerale ce există în România este incontestabil cea mai bună apa sorgîntei Căciulata.

Căciulata este situată la Nord de stațiunea Balneară Călimănesci la o distanță de 2½ klm. Un drum ce se construesce prin pădure va face ca balnearii din Călimănesci să parcurgă această distanță printr'un loc umbrit și o poziție pitorească.

Apa de Căciulata dătoresce marea și incontestabila sa reputație minunatelor succese ce s'au obținut de 50 de ani încoace. Ea este fără rivală în tratamentul și vindecarea bolnavilor cari suferă de *piatră, colici nefretici, gută, boalele căilor urinare, de gravelă ficat, colici hepatice* ș. a.

Analisa apei de Căciulata făcută în străinătate și de distinși chimiști români, arată că în 10,000 părți apă se găsesc substanțele specificate mai jos în proporțiile următoare:

Carbonate.	Cloruri.
de fer. 0,0013	de potasiu 0,3316
de magneziu 0,2995	de sodiu 0,2995
de calce 1,9864	de litiu 0,0090
de sodiu 0,0377	de magneziu 0,1074
	de calciu 0,3983
Sulfați.	Azotați.
de barit 0,0063	de potasă 0,0154
de calce 0,9954	

fosfați de calce 0,0089, silicie 0,0116, anhidrite carbonice combinate 1,0434, anhidrite carbonatice libere 2,2450, hidrogen sulf. liber 0,5860, temperatura la ori-ce epocă 12° cent., densitatea 1,00119.

Apa de Căciulata se întrebuițează la beut tot atât de bine și la domiciliu ca și la sorgîntea. Cel mai mare număr de clienți cari fac cură de Căciulata cu apa cumpărată în sticle, pot să ateste eficacitatea acestei ape fără concurență în lumea întreagă, pentru vindecarea boalelor arătate mai sus, când această apă este bună chiar la domiciliu.

Avantajul apei de Căciulata este că nu se alterează prin transport.

Cine vrea să aibă această apă, poate să facă comandă la administratorul băilor Călimănesci, trimițînd recepisa casei de depuneri după prețurile arătate mai jos.

1000 sticle de câte un litru în lădi costă 450 lei, una ladă cu 100 sticle 50 lei, una ladă 50 sticle 26 lei, 25 sticle în ladă 14 lei. Costul se înțelege predat în gara Jiblea. Transportul pe linia ferată privesce pe cumpărător, cu un rabat de 50% după tarif.

Sticlele se primesc înapoi în preț de 15 bani bucata.